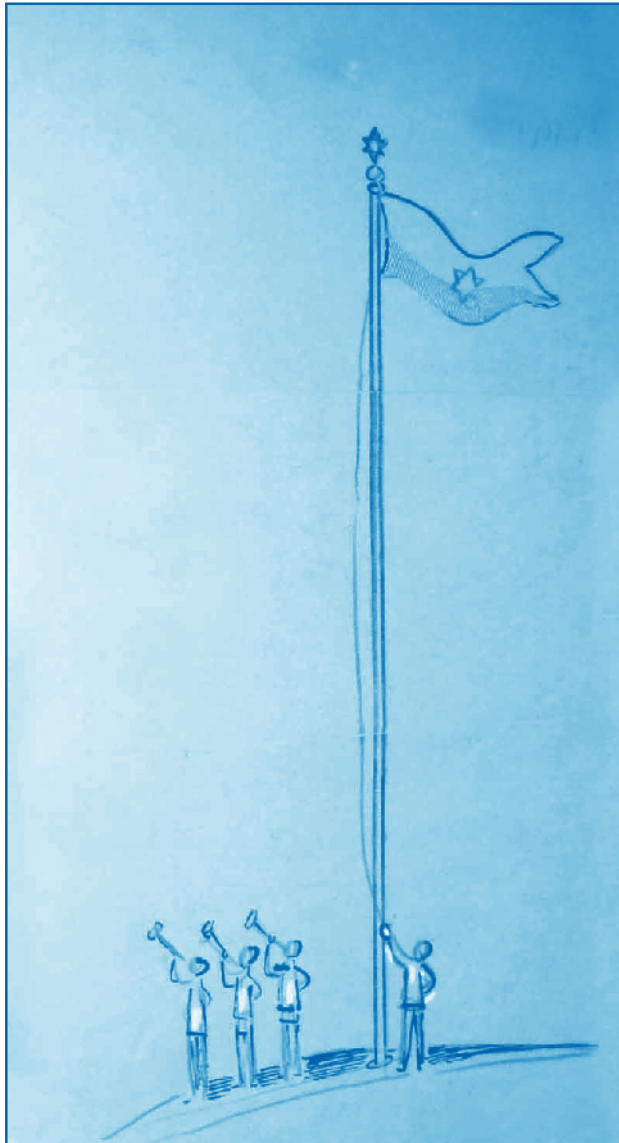

משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
אגף תכנים ותכניות,
הכשרה והשתלמויות

איור: נחום גוטמן

ערכים בסמל, בטקס ובחג

צוות היגוי: טליה נאמן, חיה פלג

כתיבה ועריכה: שרה רוטקופ הרמתי, רויטל שהם, צפרית גרינברג

עריכה: חיה פלג

עריכה לשונית: אמנון ששון

עיצוב גרפי: סטודיו "שחר שושנה" מקבוצת "סקורפיו 88"

הפקה: עמליה לואין, כרמלה אפטקר

הוצאה לאור: גף הפרסומים, משרד החינוך

תשע"ב 2012

תודות:

איור: הנפת הדגל, באדיבות מר חמי גוטמן ומוזיאון נחום גוטמן

איור: לקראת יום העצמאות השני למדינה, באדיבות מר חמי גוטמן ומוזיאון נחום גוטמן

צילום: הנפת הדגל, באדיבות מר ציון יאיר

הצעה לסמל המדינה של האחים שמיר, באדיבות מר יורם שמיר

השיר: "התבוננות", באדיבות המשורר מר יצחק שיין

ההצעות לסמל המדינה, באדיבות ארכיון המדינה ובסיועה של הגב' מאיה רביניאן

המהדורה הראשונה של התכנית **על סמלים, טקסים ומועדים**, בעריכת רינה לאור וטובה צור

המשך נספח מס' 1 / סמלים - לבחירת המנחה

הצעות לסמל המדינה מתוך: אוספי ארכיון המדינה, ירושלים

הצעת האחים שמיר

סמל המדינה

מתוך ההצעות לעיצוב סמל המדינה, שהוגשו לוועדת הטקסים, נבחרו **שלוש**. הן הובאו בפני מועצת המדינה הזמנית, והמועצה החליטה לבחור בהצעה שהגישו המעצבים (האחים) גבריאל ומקסים שמיר.

בהצעת האחים שמיר הופיעה צורת מגן. המגן מופיע בסמלי משפחות האצולה באירופה וגם משפחות יהודיות שקיבלו תוארי אצולה אימצו לעצמן מגן כבסיס לסמל המשפחה. במרכז הסמל ניצבת מנורת שבעת הקנים בעיצוב מודרני. מעל למנורה מסודרים שבעה כוכבים המזכירים את הצעתו של הרצל (שבדגל יופיעו שבעה כוכבים כשבעת ימי השבוע).

משני עברי המנורה הופיעו בסמל שני ענפי זית, אחד מכל צד. האחים שמיר הסבירו מדוע בחרו במנורה: "המנורה מייצגת את עברו המפואר של העם היהודי, ובניגוד למגן דוד - היא סמל שאינו מופיע אצל עם או אומה אחרים בעולם."

הוועדה החליטה כי הצעתם של האחים שמיר היא ההצעה הזוכה, אך דרשה לערוך בה שינויים. הם דרשו לשנות את העיצוב המודרני של המנורה לעיצוב המופיע בתבליט שער טיטוס. מדובר בתבליט המתאר תהלוכה של עבדים וחיילים השבים לרומא לאחר ניצחון הרומאים על יהודה והחרבת בית המקדש בירושלים בשנת 70 לספירה. השימוש בתבליט הרומי נועד לסמל את חזרת המנורה למקומה המקורי. השימוש בענפי זית מצא חן בעיני חברי הוועדה, מאחר שהם מהווים סמל לשלום. כמו כן ביקשה הוועדה להוסיף את השם "ישראל" בעברית מתחת למנורה.

המשך נספח מס' 4 / דף מידע

(יורם שמיר, בנו של גבריאל שמיר, שהוא ואחיו עיצבו את הסמל, מספר: הסמל המקורי הוא סמל "שטוח". מאחר שתבליט המנורה בשער טיטוס הוא תלת ממדי, קיבלו גם עצי הזית עיצוב תלת ממדי וגם המילה "ישראל" שנוספה בתחתית הסמל).

ביום י"א בשבט תש"ט, נבחר הסמל הרשמי של מדינת ישראל: מנורה שבשני צידיה ענפי זית שעיצבו האחים שמיר.

סמל המדינה מכיל שלושה מרכיבים:

- **מנורה**, המהווה לרבים סמל יהודי מסורתי, סמל לעבר הלאומי, למאבקי העם היהודי על חירותו, ומעבר לכך המשכיות סן העבר אל העתיד. ניתן לראות במנורה גם סמל חילוני - אור והצלה שבאו לידי ביטוי בהחזרתה של המנורה אל המדינה, סן הגלות.
 - משני צידי המנורה ניצבים שני **ענפי עץ זית** - סמל לשלום ולשאיפה לשלום.
 - מתחת למנורה כתובה המילה **"ישראל"** - תמצית הרעיון הלאומי.
- שלושה מרכיבים אלו משקפים את הערכים, המורשת והתרבות אשר מקבלי ההחלטה שאפו לראות במדינה החדשה - מדינת ישראל.

